

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Силабус курсу:

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ
ТА КУЛЬТУРНОЇ ДИПЛОМАТІЇ**

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	доктор філософії (PhD)
Спеціальність:	034
Рік підготовки:	2
Семестр викладання:	3 (осінній)
Кількість кредитів ЄКТС:	4
Мова(-и) викладання:	українська, англійська
Вид семестрового контролю	екзамен

Автор курсу та лектор:

д-р філос. н., доц., Леонтєва Вероніка Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

професор кафедри політологічних та культурологічних студій

посада

leonteva@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-066-447-37-10

телефон

Вайбер, Телеграм:

+38-066-447-37-10

месенджер

Teams, за розкладом

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «**Викладач лабораторних та практичних занять:**», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Впливовість так званого культурного чинника у суспільному житті взагалі та у (гео)політичних процесах продовжує зростати. Відтак, центром політичних інтересів та дипломатичних зусиль поступово стає саме культура. У силу того, що культурна політика та культурна дипломатія як предмети дослідження є досить складними взаємопов'язаними феноменами, їх осмислення вимагає особливого наукового підходу.

Що буде вивчатися: понятійний апарат теорії культурної політики, структура та механізми культурної політики, моделі культурної політики та її стратегій, стратегії, форми та інструменти культурної дипломатії; законодавство України в галузі освіти, культури, мистецтва, культурної спадщини і охорони пам'яток.

Результати навчання:

Знання законодавства України в галузі освіти, культури, мистецтва, культурної спадщини та охорони пам'яток.

Вміння виконувати наукові дослідження та здійснювати викладацьку діяльність з використанням креативних методів та підходів

Навички проводити аналіз соціально-культурних процесів з використанням сучасних методів моделювання та прогнозування, досліджувати культуру в її цілісності, вивчати конкретно-історичні явища культури та мистецтва, виявляти універсальні закономірності їх виникнення, еволюції та функціонування відповідно до векторів розвитку суспільства в Україні та світових тенденцій.

Навички проводити узагальнення результатів наукових досліджень та здійснювати підготовку їх до оприлюднення у наукових засобах інформації.

Навички готувати доповіді та доповідати результати наукових досліджень на конференціях різного рівня.

Готовність дотримуватися принципу «навчання крізь життя» для постійного підвищення своєї конкурентоспроможності.

Передумови до початку вивчення:

Знання з філософії, культурології, історії культури, політології та соціології в обсязі бакалаврської, магістерської програми або рівня спеціаліст; вільне орієнтування у тенденціях сучасної, зокрема, художньої культури (за результатами засвоєння дисципліни «Сучасна світова культура») і наук про культуру (за результатами засвоєння дисципліни «Провідні напрями сучасного культурологічного знання») та володіння сучасними методами культурологічних досліджень (за результатами засвоєння дисципліни «Методологія загальногуманітарних та культурологічних досліджень») і навичками іноземного академічного письма (за результатами засвоєння дисципліни «Іноземне академічне письмо»).

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення цього навчального курсу здобувач вищої освіти набуде таких компетентностей:

1. ЗК 8. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в культурології та дотичних до неї галузях.
2. ФК 3. Здатність використовувати у професійній діяльності знання загальних засад культурної політики, нормативно-правових, законодавчих актів України в галузі культури, мистецтва, культурної спадщини.
3. ФК 9. Здатність розуміти, обґрунтовувати та сприяти вирішенню проблем та суперечностей сучасного культурного процесу, культури в добу Інтернет-технологій, постмодерністської та after-постмодерністської культурної ситуації.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Феномен культурної політики та її стратегій: проблеми визначення й особливості вивчення	4/0/4	Сутність та зміст поняття «культурна політика». Культурна політика як предмет наукового дослідження: соціологічні, політологічні, філософсько-антропологічні та культурологічні виміри. Основні характеристики культурної політики «Рівні» культурної політики як реалії суспільного життя. Понятійний апарат теорії культурної політики. Суб'єкти й об'єкти культурної політики. Завдання культурної політики. Механізми та інструменти культурної політики. Роль держави в реалізації культурної політики. Проблема визначення поняття «стратегії культурної політики». Культурна політика у структурі культуротворчого процесу.	Наявність власного конспекту, участь в обговоренні; виконання завдань із самостійної роботи, зокрема, переклад англомовних джерел
2.	Моделі культурної політики та її стратегій в економічно розвинених країнах	4/0/4	Проблема меж «вторгнення» політики в культуру; зміст політичного управління в області культури та основні напрямки впливу культури на суспільне і політичне життя. Теоретичні передумови формування культурної політики. Ідеологічне підґрунтя спрямованості стратегій культурної політики. Принципи соціокультурного проектування. Історичні та сучасні моделі культурної політики, засади їх типологій. Моделі культурної політики за принципом фінансування культурної сфери. Стратегії фінансування державою сфери культури. Сутність та головні риси політики культурного імперіалізму. Культурна політика Європейського Союзу. Дозвілліве культурні політики. Створення та розвиток культурних/креативних індустрій як стратегій культурної політики. Феномен і поняття регіональної культурної політики. Національні (державні) стратегії у вихованні та освіті: американська, фінська, китайська та ін. моделі.	Наявність власного конспекту, участь в обговоренні; виконання завдань із самостійної роботи
3.	Законодавча база та реалізація стратегій культурної політики в Україні	4/0/4	Законодавство України в галузі культури, мистецтва, культурної спадщини і охорони пам'яток. Законодавство України в галузі освіти (середньої, вищої, післядипломної). Трансформації внутрішньої культурної політики України часів незалежності у галузі національних відносин та у соціальній сфері. Проблема пошуку/вибудови оптимальної моделі культурної політики для сучасної України. Проблема свободи особистості у сфері культури.	Наявність власного конспекту, участь в обговоренні; виконання завдань із самостійної роботи
4.	Культурна дипломатія та її стратегії (теоретичні аспекти)	4/0/4	Причини та обставини змін у використанні культури в міжнародних відносинах та актуалізації культурної дипломатії. Культура як силовий актив. Феномен	Наявність власного конспекту, участь в обговоренні;

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			креативних індустрій: ретроспектива, сучасний стан – в умовах пандемії COVID-19 – та перспективи впливу на розвиток економіки. Культурна дипломатія як інструмент зовнішньої культурної політики та міжкультурної комунікації. Історичні та сучасні технології «м'якої сили». Суб'єкти культурної дипломатії. Міжнародне культурне співробітництво.	виконання завдань із самостійної роботи, зокрема, переклад англомовних джерел
5.	Сучасні стратегії культурної дипломатії (практичні аспекти)	6/0/6	Численність стратегій культурної дипломатії. Провідні напрямки та форми культурної дипломатії країн ЄС. Участь Ради Європи у культурній дипломатії. Культурні інститути як провідники культурної політики. Діяльність УКФ. Особливості розвитку культурної дипломатії України в сучасних умовах; культурна дипломатія в умовах збройного конфлікту. Новітні стратегії культурної дипломатії, що виникли на базі цифрових технологій (DigitalCulturalPolicy) та пов'язані із карантинними заходами на протидію пандемії COVID-19.	Наявність власного конспекту, участь в обговоренні; виконання завдань із самостійної роботи

Рекомендована література

Основна:

1. Закони України: «Про культуру», «Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини», «Про театри і театральну справу», «Про гастрольні заходи в Україні», «Про професійних творчих працівників та творчі спілки», «Про кінематографію» та «Про державну підтримку кінематографії в Україні»; «Про освіту», «Про позашкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту». «Про фахову передвищу освіту». Закон України «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про музеї та музейну справу», «Про охорону культурної спадщини», «Про охорону археологічної спадщини», «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей», «Про Національний архівний фонд та архівні установи», «Про народні художні промисли», «Про інформацію»; Проект закону України «Про внесення змін до Закону України "Про бібліотеки і бібліотечну справу"», «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної підтримки культури, туризму та креативних індустрій». – Електронний ресурс <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>

2. Здіорук С. І. Культурна політика України: національна модель у європейському контексті : аналіт. доп. / С. І. Здіорук, О. М. Литвиненко, О. П. Розумна; за ред. С. І. Здіорука. – К. : НІСД, 2012. – 64 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2013-02/Kultura_Zdioruk-beb1d.pdf

3. Культурні маршрути Ради Європи. Практичний посібник. Київ, 2019. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/343/Posibnyk.pdf>

4. Овчаренко С. В. Гуманітарна та культурна політика : навч. посіб. / С.В. Овчаренко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2013. 152 с. URL: <http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/ovcharenko.pdf>
5. Digitization and Digitalization – Where we come from (Marjo Mäenpääin conversation with Jaakko Suominen). URL: https://jcmcp.org/wp-content/uploads/2021/05/JCMCP_2021-1_editorial-conversation.pdf
6. Mulcahy, Kevin V. Cultural Policy: Definitions and Theoretical Approaches (Journal of Arts Management, Law, and Society; Winter 2006; DOI:10.3200/JAML.35.4.319-330) URL: https://www.academia.edu/38653995/Cultural_Policy_Definitions_and_Theoretical_Approaches
7. Nye, Joseph S. (2021): Softpower: the evolution of a concept, Journal of Political Power, DOI: 10.1080/2158379X.2021.1879572. URL: <https://www.softpowerclub.org/wp-content/uploads/2021/03/Nye-Soft-power-the-evolution-of-a-concept-1.pdf>
8. What are they doing, the cultural policy researchers? Or The theoretical universe of cultural policy research (part 1). URL: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:886664/FULLTEXT01.pdf>

Допоміжна література

1. Ботанова, К. Культурна політика останньої декади: як жити з постійно відкритим вікном можливостей. URL: https://lb.ua/culture/2019/12/23/445542_kulturna_politika_ostanno.html
2. Валевський О.Л. Культурна політика в Україні в умовах економічної та соціально інестабільності URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/public-management/article/view/475/857>
3. Луцишин Г., Гончарук А. Особливості розвитку культурної дипломатії України в сучасних умовах. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/nov/6654/lucishin.pdf>
4. Директиви культурної політики України (розроблено 2015 р.) URL: https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/1508_Dyrektyvy-kulturnoji-polityky.pdf
5. Ковальчук Т. Роль і місце культурної політики Європейського Союзу у процесі європейського будівництва. URL: <http://veche.kiev.ua/journal/772/>
6. Концепція нової національної культурної політики України. URL: https://kultura.org.ua/wp-content/uploads/FINALConcept_Road-Map_UA_Culture-Coding-EaP.pdf
7. Проектування культурних центрів: Посібник (перекладений за підтримки Програми ЄС-Східного Партнерства «Культура та креативність»). URL: <https://www.culturepartnership.eu/upload/editor/2017/handbook/Design%20Handbook%20ua.pdf>
8. Сербіна Н.Ф., Кучмії О.П. Культурна дипломатія як інструмент зовнішньої політики сучасної європейської держави. URL: <http://journals.iir.kiev.ua/index.php/apmv/article/viewFile/1667/1578>
9. Чукут С.А. Гуманітарна політика щодо розвитку культури. URL: https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/Gumanitarna-politika_-Rozdil_Kulturna-politika.pdf
10. Щур, Марія. Українська культура завойовує світ. Чи Україна забезпечить їй надійний тил? URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/kultura-ukrajina-bezpeka-reformy/31074839.html>

11. Adams & Arlene Goldbard: Community, Culture and Globalization (2002, 376 pages, free. New York: The Rockefeller Foundation Creativity & Culture Division). Reviewed by Ann Daly. URL:<https://www.giarts.org/article/don-adams-arlene-goldbard-community-culture-and-globalization>

12. Agenda 21 for Culture (Завдання на 21 століття для культури).

URL:https://www.agenda21culture.net/sites/default/files/files/documents/multi/ag21c_uk.pdf

13. Gabrielle Angey-Sentuc and Jérémie Molho. A critical approach to soft power: Grasping contemporary Turkey's influence in the world. URL:
<https://journals.openedition.org/ejts/5287>

14. Institute for Cultural Diplomacy. What is Cultural Diplomacy? What is Soft Power? (офіційний сайт Інституту культурної дипломатії, Берлін). URL:
https://www.culturaldiplomacy.org/index.php?en_culturaldiplomacy ;
<https://www.culturaldiplomacy.org/index.php?en>

Методичне забезпечення

1. Силабус та робоча програма дисципліни «Сучасні стратегії культурної політики та культурної дипломатії».

2. Методичні рекомендації до самостійної роботи та індивідуальні завдання з курсу «Сучасні стратегії культурної політики та культурної дипломатії»(в розробці).

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач(ка) може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Наявність власного конспекту лекцій	10
Участь в обговоренні	20
Індивідуальні завдання	20
Іспит	40
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОцінкаECTS
90 – 100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань здобувач(ка) має дотримуватись політики академічної доброчесності. Відповідно до прийнятого в Університеті «Положення про запобігання та виявлення академічної недоброчесності» до **форм академічної недоброчесності належать):**

- «– копіювання та оприлюднення виконаного іншим автором твору як свого;
- дослівне копіювання фрагментів чужого твору (від фрази до набору речень) у свою роботу без належного оформлення цитування;
- внесення незначних правок у скопійований матеріал (зміна формулювання речень, порядку слів у них тощо) із збереженням загального змісту без належного оформлення цитування;
- парафраза – переказ своїми словами чужих думок, ідей або тексту;
- компіляція – створення тексту шляхом копіювання матеріалів із низки джерел без внесення правок і поглибленого вивчення проблеми, з посиланням на авторів та «маскуванням» шляхом написання перехідних речень між скопійованими частинами тексту».

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не користуються мобільним телефоном (та іншими пристроями) та навушниками для прослуховування (споживання) будь-якого контенту (інформації);
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.